

PORESKA ZAHVATANJA U SKLADU SA REALNIM ŽIVOTOM

Budžet je najznačajniji dokument lokalne vlasti, koji definiše sticanje i raspodelu izvornih lokalnih javnih prihoda, te procenu obima ustupljenih javnih prihoda iz budžeta viših nivoa vlasti, a sredstva budžeta služe za zadovoljavanje opštih i zajedničkih potreba građana iz sfere nadležnosti lokalne samouprave - određene potrebe građana definisane zakonom u oblasti: kulture, obrazovanja, zdravstva, socijalne i dečije zaštite, fizičke kulture, javnog obaveštavanja, zanatstva, trgovine i ugostiteljstva, zaštite i unapređenja životne sredine, komunalne infrastrukture, kao i u drugim oblastima od neposrednog interesa za građane. Izvorne nadležnosti lokalne samouprave su definisane Zakonom o lokalnoj samoupravi, dok su izvori finansiranja taksativno određeni Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, kao i odlukama lokalne Skupštine za izvorne prihode budžeta.

Prihodnu stranu budžeta čine: namenski i nenamenski transferi iz budžeta viših nivoa vlasti, ustupljeni republički porezi, izvorni lokalni javni prihodi i ostali prihodi i primanja.

Najznačajniji lokalni javni prihodi su: **porez na imovinu fizičkih i pravnih lica; naknada za korišćenje građevinskog zemljišta; lokalne komunalne takse (poput "firmarine") i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine.** Od 2008. godine lokalne samouprave samostalno ubiraju te prihode koji im pripadaju, a lokalna Poreska uprava može da utiče samo na lokalne javne prihode.

U SUSRET GRADANIMA I PRIVREDNICIMA

Prema rečima **Aleksandara Pejića**, načelnika Odeljenja lokalne poreske administracije Gradske uprave grada Sombora, **osnovni cilj Gradske uprave u delu javnih finansija je da se nameti ne povećavaju bezobzirno, već se vodi računa o socijalno-ekonomskoj situaciji.**

- U tom smislu rezultati su evidentni, a krajnji efekat mera je da lokalni prihodi beleže stalan porast - kaže Pejić.

Odeljenje lokalne poreske administracije je formirano početkom 2010. godine, a u prethodnom periodu (od 2008.) prihodi beleže lagani rast. To, kako saznajemo, nije postignuto povećanjem obaveza građana i pravnih lica, već proširenjem obuhvata obveznika.

- Zbog izmene Zakona o porezima na imovinu 2010. godine, došlo je do povećanja poreske obaveze. Da bismo ublažili to povećanje, Skupština grada je umanjila poresku stopu, tako da je do povećanja došlo, ali ne u

mogućem obimu. Inače, u 2010. godini prosečna obaveza za fizička lica je bila ispod 3.000 dinara na godišnjem nivou - tvrdi naš sagovornik, dodajući da se „tome pristupilo ceneći trenutnu ekonomsku situaciju sa ciljem da ne dođe do preteranog opterećenja građana - poreskih obveznika“.

U odnosu na ostale lokalne samouprave somborska ima prilično niža poreska opterećenja. Od 2011. god. građani su oslobođeni plaćanja naknade za zaštitu životne sredine.

- Osim toga, **naknada za**

Aleksandar Pejić

korišćenje građevinskog zemljišta nije povećavana za 2012. godinu za fizička lica, a uvedene su i olakšice za određene kategorije građana poput: penzionera sa primanjima ispod proseka, korisnika Centra za socijalni rad i nezaposlenih - saznajemo od Pejića. On ističe i da su prvi put u 2011. godini naseljena mesta uključena u sistem naplate po pitanju gradskog građevinskog zemljišta, a prosečna godišnja obaveza u naseljenim mestima je ispod 200 dinara.

SMANJENE TAKSE, STIMULACIJE ZA SELA

Kad je o privredi reč, poslednje dve godine praćena je samo projektovana inflacija, (prošle godine je bila 6%, a za 2012. 4,1%).

Povećanjem obuhvata obveznika stekli su se uslovi za smanjenje iznosa lokalnih komunalnih taksi na isticanje firmi, tako da su u 2012. godini, u odnosu na 2010. smanjene za 6 odsto, umesto rasta od 10,35%.

- Tako je, na primer, za 25,6% obveznika godišnja obaveza ispod 5.000 dinara, a za 42,5% obveznika godišnja obaveza je između 5.000 i 10.000 dinara. To znači da 68,1% obveznika ima godišnju obavezu, po pitanju „firmarine“ do 10.000 dinara godišnje. U naseljenim mestima taj procenat iznosi 79,2% - kaže Aleksandar Pejić.

Sve to znači da u Gradskoj upravi grada Sombora nastoje da po svim osnovama stimulišu i pomažu razvoj sela, s obzirom na to da su

obaveze po osnovu javnih prihoda u proseku 4-8 puta manje nego u gradu Somboru. „To je naš konkretan doprinos razvoju sela“, kaže Pejić.

Inače, u gradu 75 % obveznika plaća 87 % ukupnog iznosa razreza takse na firmu, a u naseljenim mestima njih 25 % plaća 13 %.

Počev od 2011. godine i uslovi **zakupa poslovnog prostora** su znatno promenjeni u korist zakupaca. Uvedene su **olakšice** po osnovu: zapošljavanja radnika, urednosti plaćanja, investiranja, po osnovu produženja ugovora o zakupu...

Mirjana Jovičević

Nova Odluka o zakupu poslovnog prostora doneta je u saradnji sa Opštim udruženjem preduzetnika, da bi se olakšalo poslovanje privrednih subjekata.

BUDŽETSKA SREDSTVA SE TROŠE RACIONALNO

Efikasnost rada lokalne vlasti ogleda se i u tome da li se sredstva budžeta troše racionalno. Kontrola namenskog trošenja budžetskih sredstava vrši se kontinuirano od strane nadležnih službi Gradske uprave i organa interne i eksterne revizije i kontrole.

- Rashodna strana Odluke o budžetu grada koncipirana je na osnovu zahteva indirektnih i direktnih korisnika budžeta grada Sombora, koji budžet sačinjavaju na osnovu uputstva za pripremu gradskog budžeta, kao i sumiranih zahteva proizašlih sa javnih rasprava u procesu pripreme i donošenja budžeta za narednu godinu - kaže **Mirjana Jovičević**, načelnica Odeljenja za finansije Gradske uprave grada Sombora.

- Najveći deo budžetskih rashoda odnosi se na funkciju **izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture** u gradu i 15 naseljenih mesta, zatim plate i lična primanja zaposlenih u **organima grada**, institucijama **društvenih delatnosti**, „**Direkcije za izgradnju grada**“, kao i **mesnih kancelarija i zajednica**. Veliki deo budžetskih sredstava obezbeđuje se za **naknade**

SVE INFORMACIJE NA SAJTU

Odeljenje lokalne poreske administracije je u toku 2010. i 2011. razvilo sopstveni program (softver) koji omogućava uvid u informacije važne za poreske obveznike. Da bi se olakšalo funkcionisanje sistema naplate fiskalnih prihoda, građani i privredni subjekti imaju mogućnost da sve informacije u vezi njihovih obaveza i računa vide na sajtu (zvanični sajt grada Sombora, odeljak e-uprava, potom treba potražiti: Lokalna poreska administracija, ili direktno na sajt - **lpa.sombor.rs.**) To je, takođe, veliko olakšanje građanima i preduzetnicima i takva mogućnost postoji u veoma malom broju gradova i opština u Srbiji.

i materijalne troškove zaposlenih u obrazovnim institucijama (putni troškovi zaposlenih i đaka, jubilarne nagrade, stručna usavršavanja, troškovi takmičenja učenika, materijalni troškovi nastave, tekuće popravke i održavanje, najnužnije opremanje, kao i zagrevanje 30 objekata škola (sa grejnom površinom oko 100.000 m²), u kojima osnovno i srednje obrazovanje stiče oko 11.000 đaka raspoređenih u 535 odeljenja. Ista situacija je i u **održavanju funkcije predškolskog obrazovanja**, a u taj proces je uključeno više od 1.700 dece raspoređenih u 31. objektu u gradu i naseljenim mestima, sa konstantno izraženom potrebom za povećanjem kapaciteta za smeštaj dece - kaže Mirjana Jovičević.

U oblasti **socijalne zaštite** se, prema njenim rečima, obezbeđuju sredstva za više od 5.000 lica koja se nađu u stanju socijalne potrebe, otvoreni oblici socijalne zaštite (gerontodomaćice, Dnevni boravak umereno mentalno nedovoljno razvijenih osoba, prihvat nezbrinute malodobne dece, funkcionisanje Sigurne kuće za žrtve nasilja u porodici, personalna asistencija za lica sa smetnjama u razvoju, Narodna kuhinja, regresiranje troškova ishrane đaka u osnovnim školama i u celokupnom iznosu troškova pre-

voza, kao i regresiranje putnih troškova srednjoškolaca, finansijska pomoć nezaposlenim trudnicama i porodicama, naknada za prvorodeno dete), rešavanje stambenih potreba socijalno ugroženih porodica, nadoknada troškova sahrana. U ovom delu budžet ima izraženu socijalnu komponentu, jer se na taj način olakšava život jednog dela, uglavnom materijalno najugroženijeg stanovništva.

U oblasti **fizičke kulture i sporta** budžetska sredstva se izdvajaju za: funkcionisanje 80 otvorenih i 30 zatvorenih (pokrivenih) sportskih terena, sportsku halu, otvoreni i zatvoreni bazen (dok ukupan broj objekata namenjenih fizičkoj kulturi i sportu prelazi 100); osnovne troškove preko 100 sportskih klubova u različitim rangovima takmičenja; stipendiranje nadarenih sportista; stručno-pedagoški rad trenera, školski sport, značajnije sportske manifestacije.

- **Planiranje budžetskih prihoda i rashoda odlikuje, pre svega, realnost, s obzirom na visok procenat izvršenja planiranih prihoda (procenat izvršenja kreće se u rasponu od 95 do 98 za prethodni period od tri budžetske godine), kao i očuvanje svih osnovnih funkcija budžetskih korisnika -zaključuje načelnica Jovičević.**

APEL GRADANIMA: PRIJAVITE IMOVINU I DELATNOST

Građani i privredni subjekti su **dužni da prijave svoju imovinu, odnosno obavljanje delatnosti.** Cilj je da svima bude lakše, jer, ako se širi krug poreskih obveznika i opterećenje će biti manje, a sve to u korist zadovoljenja opštih društvenih potreba u komunalnoj opremljenosti, kulturi, zdravstvu, školstvu...